

Το “ξεκλήρισμα” ενός ιερέα στο Μανιάκι

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Του Παναγιώτη Δημ. Γλιάτα- Θεολόγου

Η ιστοριογραφία του έπους της Εθνικής Παλιγγενεσίας των Ελλήνων, την ίδια στιγμή που καταγράφει σελίδες δόξης και ηρωισμού, μας παραδίδει και ατελείωτα κεφάλαια δυστυχίας, φόβου και αγώνων για επιβίωση. Αυτό ήταν το διπλό πρόσωπο του πολεμικού κλίματος της επαναστατημένης Ελλάδος και όσοι το βιώσαν χωρίς να δειλιάσουν, είτε από την μία μεριά είτε από την άλλη -τις περισσότερες φορές εκατέρωθεν- κατατετάχθησαν στην κατηγορία των αγωνιστών που οδεύουν προς το πάνθεον των ηρώων. Γιατί ήρωες δεν ήταν μόνο αυτοί που έπεσαν μαχόμενοι στον εχθρό αλλά και όσοι εν μέσω πολέμων, εμφυλιακών συγκρούσεων, ένδειας κ.ά. διήλθαν αυτήν την περίοδο. Μία τέτοια περίπτωση πραγματευόμαστε σήμερα παρουσιάζοντας μία όχι τόσο προβεβλημένη προσωπικότητα της Μεσσηνιακής γης που η τραγική και ταυτόχρονα ηρωική του πορεία δεν συναντάται συχνά. Ο λόγος για τον πρόκριτο, τον αγωνιστή και εφημέριο του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Λιγουδίστης (σήμερα Χώρα Τριφυλίας,

λίγα χιλιόμετρα από το Μανιάκι) ιερέα Κυριάκο ή Κυριακούλη Καλογερόπουλο. Γεννήθηκε το 1767 και απεβίωσε μετά από το 1838 στην Λιγούδιστα. Παντρεύτηκε και απέκτησε τέσσερις υιούς. Διετέλεσε Επισκοπικός επίτροπος και εθεωρείτο από τους πλέον μορφωμένους κληρικούς της εποχής του. Σε ορισμένα έγγραφα της περιόδου αυτής απαντάται και ως Οικονόμος Καλογερόπουλος προφανώς από το εκκλησιαστικό οφίκιο του οικονόμου που του είχε δοθεί από την προϊσταμένη του εκκλησιαστική αρχή, που την περίοδο εκείνη ήταν ο επίσκοπος Ανδρούσης. Υπογράφει, μαζί με άλλους κληρικούς της περιοχής, υπέρ του Πρωτοσυγκέλου Αμβροσίου Φραντζή ώστε να διαδεχθεί τον Χριστιανουπόλεως Γερμανό που είχε βρει μαρτυρικό θάνατο στα μουντρούμια της Τριπολιτσάς. Επίσης τον συναντούμε, κατά την περίοδο του πρώτου εμφυλίου, σε έγγραφο των κατοίκων των περιοχών Γαργαλιάνων και Λιγουδίστης που ζητούσαν να αποχωρήσουν από τη Διοίκηση της Αρκαδιάς (Κυπαρισσίας) και να υπαχθούν στη διοίκηση Νεοκάστρου (Πύλου).

Με την έναρξη της Επανάστασης συμμετείχε ενεργά στον αγώνα μαζί με όλη του την οικογένεια. Το 1822 ως εφημέριος του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου παρέδωσε τα πολύτιμα ιερά σκεύη στους προεστούς Πέτρο Νικολόπουλο και Ανδρέα Κοκκέβη, οι οποίοι τα μετέφεραν στον Ιωσήφ Ανδρούσης για τις ανάγκες του αγώνα. Ο πρώτος του γιος, του οποίου δυστυχώς δεν μας διεσώθη το όνομα, έπεσε μαχόμενος κατά τη διάρκεια της Αλώσεως της Τριπολιτσάς το 1821. Τέσσερα χρόνια αργότερα, στις 20 Μαΐου 1825, στο πλευρό του Παπαφλέσσα στο Μανιάκι, θυσιάστηκαν και οι άλλοι τρεις γιοι του, Γεώργιος, Ευστάθιος και Θωμάς, αφήνοντας όλοι τους χήρες και ορφανά στα χέρια του γέρου πατέρα τους. Χτυπημένος από την τραγική μοίρα του χαμού όλων των παιδιών, στέκεται όρθιος για να αναστήσει τα πολυάριθμα εγγόνια του και να σταθεί δίπλα στις χήρες των υιών του.

Μετά από την καταστροφή της Κυπαρισσίας από τα στρατεύματα του Ιμπραήμ και θέλοντας να προστατέψει την πολυμελή πλέον οικογένειά του από την μανία των Αράβων που κατέστρεφαν και κατέκαιαν με σφοδρότητα όλη την Τριφυλία, κατέφυγε στην έδρα της Ελληνικής διοίκησης στο Ναύπλιο. Από εκεί, με μεγάλη συντριβή και περισσή αξιοπρέπεια, αναγκάζεται να γράψει προς το Εκτελεστικό Σώμα και να ζητήσει να εφαρμοστούν οι αποφάσεις της Επιδαύρου για τα ορφανά. Με αυτόν τον τρόπο προσπαθούσε να εξασφαλίσει τα στοιχειώδη και να προλάβει τη λιμοκτονία των εγγονιών του. Μεταξύ άλλων γράφει: «...Αλλ' ήδη δε όποτε στερηθείς όλης μου της κινητής και ακινήτου περιουσίας, κείτομαι ενταύθα , άφιλος, άπορος και κατά δυστυχίαν πατήρ πολυάριθμων και δυστυχών οικογενειών, της ιδικής μου λέγω και των υιών μου...». Η αγωνία του δεν ήταν να εξασφαλίσει ένα επίδομα και να παραμείνει στην σχετική ασφάλεια του Ναυπλίου, αλλά να μπορέσει να επιστρέψει στον τόπο του και εργαζόμενος να εξασφαλίσει τα

στοιχειώδη -άλλωστε εκείνη τη στιγμή δεν μπορούσε να προβλέψει όλα τα τραγικά της παραμονής του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο-, γι' αυτό ζητούσε να του παραχωρηθούν δύο παλιοί μύλοι στη Λιγούδιστα, που επί Τουρκοκρατίας άνηκαν στο τζαμί, να τους επισκευάσει, και έτσι να μπορέσει να συντηρήσει όσους είχε υπό την προστασία του.

Δεν διεσώθη η απόφαση του Υπουργείου Οικονομίας, στο οποίο ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ως Γενικός Γραμματέας της Κυβερνήσεως είχε παραπέμψει το θέμα, δεν φαίνεται όμως να έγινε κάποια ενέργεια. Άλλωστε το επόμενο διάστημα οι ορδές του Ιμπραήμ κατέκαψαν έξι φορές την Τριφυλία. Από την άλλη, η Κυβέρνηση βρισκόταν σε σύγχυση και ο Αγώνας των Ελλήνων φαινόταν πως είχε χαθεί. Πάρα πολλοί Μεσσήνιοι οδηγήθηκαν αιχμάλωτοι στην Αίγυπτο και σε κάθε επέλαση τακτικών ή ατάκτων Αιγυπτίων οι κάτοικοι έτρεχαν να σωθούν στα Κοντοβούνια και στο βουνό της Αγιάς, όπως πληροφορούμαστε από τους ίδιους τους Χωραίτες σε επιστολή τους προς τον Έκτακτον Επίτροπον Α. Τζούνη.

Τον Νοέμβριο του 1838 σε ηλικία 72 ετών οι σωματικές του δυνάμεις τον έχουν εγκαταλείψει και δεν έχει την ικανότητα ούτε τα της ιεροσύνης του να εκτελέσει. Την εφημεριακή του θέση στον Άγιο Γεώργιο καταλαμβάνει ο μέχρι τότε εφημέριος των Αγίων Αποστόλων Κάτω Ρούγας Σταμάτιος Περαιτινός. Ζει με την πρεσβυτέρα του και προσπαθεί να βρει τρόπο να συμπληρώσει το εισόδημά του. Τότε ενοικιάζονταν ετησίως τα κτήματα του Μοναστηριού της Αγιάς, το οποίο το 1834 η Κυβέρνηση του Όθωνα είχε διαλύσει. Στέλνει λοιπόν επιστολή προς την Βασιλική Γραμματεία των Εκκλησιαστικών που ζητάει να του ενοικιασθούν κτήματα της Μονής, κάτι που είχε κάνει και στο παρελθόν. Υπήρχαν όμως πολλοί «μνηστήρες» των κτημάτων του Μοναστηριού αυτού, όπως το δημοτικό συμβούλιο του δήμου Κενηρίου με έδρα την Λιγούδιστα, η Ιερά Μονή Αγίων Θεοδώρων Γορτυνίας, προύχοντες της περιοχής, διάφοροι κάτοικοι που συνόρευαν τα κτήματα τους με αυτά της Μονής κ.ά. Τελικά μόνο η Ιερά Μονή Αγίων Θεοδώρων Γορτυνίας πήρε τα κτήματα και το 1840 τα ενοικίασε μόνιμα με Διάταγμα του ίδιου του Όθωνα.

Η μεγαλύτερη τιμή για τον Οικονόμο π. Κυριάκο Καλογερόπουλο δεν ήταν και δεν θα μπορούσε να ήταν η υλική ανταμοιβή του από το κράτος, μα ήταν το γεγονός ότι είχε κερδίσει τον σεβασμό όλων των κατοίκων της περιοχής και την ευγνωμοσύνη της πατρίδας, καθώς ό ίδιος και όλη του η οικογένεια αγωνίστηκαν και θυσίασαν υλικά και εαυτούς για την ελευθερία της.

Συγκλονίζουν τα λόγια του: «.. καθ'ην εποχήν έλαμψεν ο υπέρ ανεξαρτησίας Αγών της Ελλάδος μέχρι του 1825 Μαΐου '21, μοι εθυσιάσθησαν τέσσαρις υιοί, οίτινες έπεσαν γενναίως με τα όπλα εις χείρας, εις τας πλέον ενδοξοτέρας μάχας...», γράφει με περηφάνια στο τέλος της ζωής του ο εβδομηκοντούτης και πλέον γέρων ιερέας. Και πράγματι, όπως ήταν περήφανος για το γεγονός ότι οι γιοι του έπεσαν ως ήρωες μαχόμενοι με τα όπλα στα χέρια, έτσι θα πρέπει να ήταν περήφανος που

είχε καταφέρει να αναθρέψει τα ορφανά εγγόνια του, να συντρέξει τις χήρες των υιών του, να δώσει την περιουσία του στον αγώνα και να αναδειχθεί νικητής στο στάδιο της πολυτάραχης ζωής του.

